

Введення коефіцієнтів сприяло підвищенню індивідуальної майстерності курсантів. Майже на кожних змаганнях 2-3 курсанти (члени збірних команд) виконують нормативи майстрів спорту України, 8-10% – норматив КМС, до 40% – норматив I розряду.

За останні два роки були встановлені нові рекорди інституту з багатьох військово-прикладних вправах: біг на 100 м, біг на 1000 м та 3000 м, підтягування, виступання смуги перешкод, марш-кидок на 5 км, гирьовий спорт та інші.

Висновки

Введення коефіцієнтів до змагань Спартакіади значно підвищило кількість виховного складу, що додатково самостійно займаються фізичною підготовкою і спортом; сприяло зросту рівня розвитку основних фізичних якостей курсантів; сприяло підвищенню кількості курсантів-розрядників з військово-прикладних видів спорту та дозволило виконати наказ Міністра оборони України щодо спортивної підготовленості військовослужбовців.

SEARCHING FOR THE WAYS TO RAISE OFFICERS' AND CADETS' INTEREST OF THE MILITARY EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS TO MILITARY APPLIED KINDS OF SPORT

Sergey ROMANCHUK

Korolyv's Zhitomir military institute radioelectronics.

Abstract. The article shows the way of raising the motivation of cadets of the military educational establishments and commanders of subdivisions to physical training and sports, which is set to the servicemen to mass competitions in military applied kinds of sport.

Key words: a motivation, a cadet, a coefficient, mass competitions, military applied kinds of

МАСОВІ ВИХОВНІ ЗАХОДИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Ірина ГУЗЕНКО

Львівський державний інститут фізичної культури

Актуальність. Процес підготовки висококваліфікованих фахівців є суттєвою потребою сьогодення. Сучасний розвиток суспільства зумовлює необхідність застосування новітніх технологій.

Індивідуальний підхід до формування особистості позааудиторними виховними заходами дозволяє розвивати професійні уміння, знання, навички майбутніх фахівців

Мета дослідження полягає у науковому обґрунтуванні та експериментальній перевірці впливу позааудиторних виховних заходів на формування майбутнього фахівця фізичного виховання.

Завдання дослідження:

1. Виявити характерні особливості позааудиторних виховних заходів.
2. Обґрунтувати вплив виховних заходів на формування майбутніх вчителів фізичної культури.
3. Розробити рекомендації щодо активізації впливу позааудиторних заходів на формування особистості майбутніх спеціалістів фізичного виховання.

Методи дослідження:

- а) теоретичний аналіз психологічної, педагогічної та навчально-методичної літератури з проблеми дослідження;
- б) анкетування, спостереження, констатуючий та формуючий експерименти;
- в) експертна оцінка та самооцінка.

Наукова новизна полягає в розробці організаційних принципів та методики проведення позааудиторних виховних заходів, спрямованих на формування майбутнього фахівця спорту.

Загальною методологією дослідження стали положення про структуру педагогічної діяльності та закономірності формування особистості майбутнього вчителя фізичної культури виховною позааудиторною роботою.

Практичне значення дослідження полягає у розробленні рекомендацій та програми позааудиторної виховної роботи, спрямованих на підвищення ефективності формування особистості майбутнього фахівця фізичної культури.

Досліджуючи проблему формування особистості майбутнього вчителя фізичної культури під час позааудиторної виховної роботи, ми спиралися на наукові першоджерела і проаналізували праці вчених: Ю. Бабанського, Л. Коваль, Г. Шевченко, Р. Хмелюк; С. Басін, Л. Малишко, Г. Рудольського та ін., на основі яких визначили завдання, форми, методи виховної роботи з майбутніми фахівцями спорту, які сприяли б їхньому ефективному професійному становленню.

“Видатні філософи, письменники XIX ст. загальнолюдські цінності вважали за вищу мету розвитку людини. Це М. Бердяєв, Ф. Достоєвський, М. Козачинський, Я. Козельський, Г. Сковорода, В. Соловйов... На їхні погляди спиралися послідовники у своїх пошуках реальних засобів та способів формування особистості.

Видатні іноземні та українські педагоги – Дістервег, Коменський, Корф, Песталоцці, Руссо, Пирогов, Сковорода, Ушинський – прагнули розвивати гуманні риси особистості, цілеспрямовано формувати в ній загальнолюдські цінності” [11, с. 191].

У Львівському державному інституті фізичної культури розроблено концепцію національно-патріотичного, морально-етичного, естетичного, релігійного виховання. Концепцію розробили: проректор з виховної роботи доцент Ю. Петришин, завідувач кафедри українознавства доц. М. Борищак, старший викладач кафедри українознавства І. Гузенко, старший викладач кафедри українознавства А. Коваленко. Цю роботу заохочував ректор інституту М. Герцик. Створена у ЛДІФК система виховної роботи забезпечує ефективне проведення позааудиторних виховних заходів спрямованих на виховання загальнолюдських морально-етичних цінностей. Пріоритетним напрямком виховної роботи визначено морально-етичне та національно-патріотичне виховання.

“У вихованні потрібно виходити з принципу, що студент – головна фігура у ВНЗ, його навчання має відбуватися в атмосфері творчості. Девіз викладачів: “збережи”, “допоможи”, “навчи”, “не завадь”, “не зашкодь” [1, с. 17].

“Проблема виховання студентів є однією з найбільш суперечних в педагогіці та психології вищої школи. Сучасна педагогічна психологія все частіше розглядає виховання не як цілеспрямоване формування особистості відповідно до обраного ідеалу (чи то християнські заповіді або гуманістично-людські цінності), а як створення оптимальних умов для саморозвитку та самореалізації особистості” [10, с. 65].

Викладачі кафедри українознавства і викладачі інших кафедр за підтримки ректорату і профспілкового комітету систематично і на високому естетичному рівні проводять позааудиторну роботу, зокрема організовують тематичні літературно-мистецькі вечори з метою розвитку у майбутніх вчителів фізичної культури фахових знань і навичок, формування активної життєвої позиції, національної свідомості та високих морально-етичних якостей.

Викладацький склад інституту відроджує традиції українського народу:

- систематично готує урочистості з нагоди державних свят;
- проводить академії, присвячені визначним датам, історичним постатям України, зокрема Л. Українці, І. Франкові, Т. Шевченкові, С. Бандері;
- вечори релігійної тематики, присвячені духовним надбанням нації;
- виховні вечори (День Матері);
- вечори вшанування спортсменів;
- зустрічі із знайомими особистостями.

На літературно-мистецьких вечорах студенти засвоюють різні види мистецтва, зберігають мистецькі традиції пращурів, сповнюють глибокою любов'ю до мистецтва, прагненням творити добро людям, удосконалюють свої професійні уміння, у них формується творче ставлення до дійсності.

Відродно, що у ЛДІФК навчається багато здібних, творчих студентів, які мають великі задуми, прагнуть розвивати свій талент, удосконалювати мовленнєву виразність, застосовувати свої знання. Під час організації і проведення літературно-мистецьких вечорів, репетицій, студенти, спілкуючись між собою, з викладачами, тренерами, виявляють емоційний запалом, у них виникає бажання творити, формується інтерес до прекрасного, активно розпочинають діяльність, стають більш організованими, самостійними.

Традиційне гармонійне поєднання віршованого тексту з прозовим та пісенним супроводом, досконалий музичний супровід, декорація сцени, яскраві костюми – усе це позитивно коректує емоції у студентів і виховує їх.

Високої кваліфікації, оригінальних умінь, які забезпечать високий творчий потенціал, навчитися неможливо. Але розвивати творчі потенції особистості, навчати різних прийомів творчої дослідницької роботи потрібно. Велику роль у розвитку творчих задатків майбутнього вчителя та формуванні умінь дослідницької і творчої діяльності ми відводимо індивідуалізації процесу навчання. Це система взаємодії суб'єктних відносин студента і викладача, які враховують індивідуальні особливості кожного учасника цього процесу, визначають перспективи розвитку і самореалізації особистості, сприяють формуванню і розвитку індивідуального стилю діяльності майбутнього фахівця” [5, с. 165].

Досвід роботи у ЛДІФК переконує в тому, що проведення позааудиторних

виховних заходів є важливим аспектом підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання.

З метою вивчення інтересів, захоплень студентів-спортівців ми запропонували анкету, що передбачає такі запитання:

1. Чи маєте Ви бажання бути безпосереднім учасником одного із виховних позааудиторних заходів, що зорганізують у ЛДІФК?
2. Який вплив мають проведені заходи на формування Вашого професійного рівня?
3. Які морально-етичні якості, на Вашу думку, зазнають розвитку у процесі проведення позааудиторних виховних заходів?
4. Чи сприяють проведені заходи збагаченню Вашого інтелектуального, творчого, фізичного потенціалу та педагогічної культури?
5. Схарактеризуйте свої враження від перегляду літературно-мистецьких вечорів.
6. Пронумеруйте за значущістю для Вас такі навчально-виховні заходи:
 - а) виховна година;
 - б) лекційне заняття;
 - в) семінарське заняття;
 - г) вечір вшанування спортсменів;
 - д) спортивне змагання;
 - е) зустріч з відомою особистістю;
 - є) літературно-мистецький вечір;
 - ж) сакральне мистецтво;
 - з) пізнання культурно-мистецького потенціалу м. Львова.
7. Які літературно-мистецькі вечори, на Вашу думку, є найдоцільнішими і формують загальнолюдські морально-етичні цінності майбутнього вчителя фізичної культури:
 - а) вечори інтелектуального циклу (Брейн-ринг; Що, де, коли; Кращий ерудит);
 - б) вечори фізичного циклу (Козацькі забави...);
 - в) вечори естетичного циклу (фестиваль "Сурми звитяги");
 - г) патріотичні, присвячені знаменним подіям, визначним датам історії України (Вечір Козацької слави);
 - д) релігійної тематики, присвячені духовним надбанням нації;
 - е) виховні вечори (День Матері...);
 - є) розважальні (КВК, День св. Валентина, День студента...).
8. Які, на Вашу думку, заходи доречно було б запровадити у ЛДІФК, з метою всебічного збагачення світогляду майбутніх фахівців спорту?
9. Ваші пропозиції та побажання щодо організації та проведення позааудиторної виховної роботи.

За результатами проведеного дослідження більшість студентів позитивно оцінюють рівень виховної роботи у ЛДІФК і бажають брати участь в організації і проведенні загальноінститутських заходів.

Аналіз отриманих даних засвідчив, що 21 % спортсменів приваблюють тематичні літературно-мистецькі вечори; 14 % студентів-спортівців вважають за доцільне проведення патріотичних вечорів, присвячених знаменним подіям, визначним датам історії України; 35 % спортсменів віддають перевагу спортивним заходам; 6 % – релігійним заходам, присвяченим духовним надбанням нації; 8 % – розважальним.

На заключному етапі підводились підсумки, аналізувались думки майбутніх фахівців спорту, їхнє розуміння духовних цінностей, впливу позаавдиторних заходів на формування гармонійно розвиненої особистості.

Узагальнення даних дослідження свідчить про те, що 75 % студентів проявляють стійке переконання у доцільності й потребі проведення позаавдиторних виховних заходів, але 25% спортсменів не проявляють себе з цього боку. Насторожує те, що 10 % студентів недостатню увагу приділяють позаавдиторній виховній роботі, негативно відбивається на розвитку їхньої творчості, пізнавальної активності та професійної діяльності.

Проаналізувавши результати дослідження, ми виявили, що комплекс позаавдиторних виховних заходів цілеспрямовано впливає на формування у майбутніх фахівців спорту необхідних загальнолюдських, морально-етичних та професійних якостей: відповідальність, відповідальність, принциповість, спостережливість, спортивність, гнучкість мислення і педагогічний такт, добрий смак, доброзичливість, прихильність до колективу, витримка і володіння собою, ініціативність, самостійність, впевненість у собі, поважливе ставлення до рідної мови, історії, культури, національного багатства.

Виховання здійснюється в умовах свободи, а не примусу, що забезпечує формування в людині механізмів самоконтролю, самообмеження, самоорієнтації на виконання особистої волі і розуму, власного погляду на життя. Отже, сучасне виховання покликане виконувати замовлення демократичного суспільства, стає рушійною силою тоді, коли воно реалізується на демократичній основі [12, с. 84-85].

Отримані результати дослідження свідчать про високу ефективність позаавдиторних виховних заходів.

Така система виховної роботи із студентами упродовж навчання, – як вважає С. Семенов, – сприяє успішній підготовці їх до майбутньої професійної діяльності [12, с. 139].

Вплив позаавдиторних виховних заходів на ефективну підготовку майбутніх фахівців фізичного виховання дозволив виробити певні рекомендації:

- систематично залучати студентів-спортсменів до позаавдиторної виховної роботи з метою розвитку їхнього професійного, інтелектуального, культурного і творчого потенціалу;
- викладачам ВНЗ фізкультурного спрямування звернути особливу увагу на формування у студентів високої свідомості, культури, активної життєвої позиції та підвищення пізнавальної активності;
- викладачам інституту фізичної культури систематично проводити масові виховні заходи (літературно-мистецькі вечори, зустрічі із знайомими, цікавими особистостями, екскурсії в театри, музеї, виставкові зали, різноманітні конкурси), які формують діловитість, спортивність, гнучкість мислення, рішучість, національну свідомість, політичну культуру майбутнього спеціаліста тому що виховний захід – це вагомий аспект професійної підготовки та формування особистості майбутнього вчителя фізичної культури;
- проводити соціологічні опитування та анкетування студентів з метою визначення потреб майбутніх спортсменів, їхніх уподобань;
- організовувати міжкафедральні теоретичні семінари викладачів кафедр з проблем виховної позаавдиторної роботи.

„Для розбудови суверенної, демократичної, правової української держави потрібно, щоб органи влади, громадські та релігійні організації, заклади освіти вжили всіх належних заходів для розвитку у громадян духовності, виховання патріотизму та поваги до історичної спадщини українського народу, впровадження у суспільну свідомість співвітчизників загальнолюдських моральних цінностей, виховання оптимізму та впевненості кожної людини у своєму майбутньому, формування здорового способу життя.

Сьогодні потрібна стратегія організаційно-виховної роботи в кожному ВНЗ, що складалася б з двох частин – інваріантної і такої, що враховувала б особливості конкретного навчального закладу” [1, с. 17].

Висновок

Отже аналіз стану проблеми формування особистості вчителя фізичної культури у науковій літературі і власного експерименту засвідчує, що питання підготовки спеціаліста фізичної культури в системі масових виховних заходів може бути розв’язане лише з допомогою аналізу, теоретичного обґрунтування та практичного проведення системи запропонованих заходів.

Встановлено, що літературно-мистецькі вечори та ін. масові заходи будуть ефективними, якщо: навчально-виховний матеріал масового заходу сприятиме професійній підготовці студентів, стимулюватиме їх до саморозвитку і самовиховання, вміння сприймати культуру та історичну спадщину і на цій основі формувати національну свідомість.

Використання масових заходів у позааудиторній виховній роботі є основою формування національно-патріотичних, морально-етичних, загальнолюдських цінностей майбутнього спеціаліста фізичного виховання та гармонійно розвиненої творчої особистості.

Література

1. Барановський І. Напрями духовного оновлення українського виховання. Духовні засади українського виховання // Зб. наук. праць. – Львів, 2001. – С. 17.
2. Бех І. Особистісно зорієнтоване виховання: Посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
3. Ващенко Г. Виховний ідеал. – Полтава, 1994. – Ч.2. – 2002. – С.229.
4. Вишневецький О. Сучасне українське виховання. – Львів, 1999.
5. Гашимова В. Деякі аспекти розвитку творчої особистості майбутнього вчителя. Педагогіка і психологія // Науково-теоретичний та інформаційний журнал Академії пед. наук України. – 1996. – №3 (12). – С. 165.
6. Дубасенюк О. Теоретичні і методичні основи виховної діяльності педагога. Автореферат дис. ...д. пед. н. – К., 1996. – 48с.
7. Барановський І. Напрями духовного оновлення українського виховання. Духовні засади українського виховання // Зб. наук. праць. – Львів, 2001. – С. 17.
8. Зміст та організаційно-педагогічні форми позааудиторної виховної роботи у навчальних закладах профтехосвіти: Методичні рекомендації / Укр. В. С. Петрович. – К., 1995.
9. Інноваційні ідеї підготовки вчителів до виховної роботи // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Високі технології навчання”. – Харків 1995. – 0,2 д.а. (У співавторстві з І. С. Калиновським, авт. 0,1д.а.).

10. Махмутова І., Твердоступ Л. Формування мотиваційної готовності до майбутньої професії – необхідна умова ефективності виховного процесу у вузі. Духовні засади українського виховання // Зб. наук. праць. – Львів, 2001. – С. 65.
11. Омельченко Ж. Формування загальнолюдських цінностей як мети виховання в працях видатних мислителів. // Педагогіка і психологія: Науково-теоретичний та інформаційний журнал Академії пед. наук України. – 1996. – №3 (12). – С. 191.
12. Пітила П. Оптимальний стиль педагогічного керівництва в контексті становлення українського національного виховання // Духовні засади українського виховання: Зб. наук праць. – Львів, 2001. – С. 84-85.
13. Особливості професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя до виховної роботи в сучасній школі // Єдність раціонального та емоційно-почуттєвого в освітньо-виховних системах. – Харків: ХДПУ, 1996. – 0,2 д.а.
14. Педагогічний професіоналізм у виховній діяльності // Матеріали I. Міжнародної науково-практичної конференції „Високі технології навчання”. – Харків, 1995. – 0,2 д.а.
15. Рзгальський В. Найновіший напрям в науці виховання // Учитель, 1905. – Р. 17.4.10. – С.115-145.
16. Семенов О. Народні звичаї у системі підготовки майбутнього вчителя // Педагогіка і психологія: Науково-теоретичний та інформаційний журнал Академії пед. наук України. – 1995. – №4 (9). – С. 139.

MASS EDUCATIONAL MEASURES AT PHYSICAL CULTURE HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS.

I. HUZENKO

Lviv State Institute of Physical culture

Abstract. The main attention is paid to the process of future sport specialists preparation by the educational measures. It has been worked out practical recommendations to organize educational measures at Higher School.

Key words: educational work, measures, students sportsmen, physical culture teachers, moral-values.
